

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ТА ВИКЛИКИ ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНІЙ МОВІ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Г. А. ЧЕРЕДНІЧЕНКО, кандидат педагогічних наук, доцент,
Національний університет харчових технологій

E-mail: gala-office2006@ukr.net

ORCID: 0000-0002-0193-4935

О. О. ЗЕЛІКОВСЬКА, кандидат педагогічних наук, доцент,
Київський національний університет імені Тараса Шевченка

E-mail: o.zelikovska@gmail.com

ORCID: 0000-0002-6559-9101

Анотація. У даній статті розглядається проблема професійно-орієнтованого навчання іноземної мови студентів немовних спеціальностей, яка набуває особливої актуальності у зв'язку зі зростаючою роллю іншомовного спілкування в професійній діяльності сучасних фахівців. Авторами доводиться необхідність оновлення змісту існуючих курсів професійно-орієнтованого навчання англійській мові для студентів немовних спеціальностей. На думку авторів на сучасному етапі професійно-орієнтоване навчання іноземної мови має бути спрямоване на розвиток комунікативних умінь, спрямованих на ділове спілкування, що охоплює всі види мовленнєвої діяльності; оволодіння певними мовними знаннями; формування міжкультурної обізнаності, що дозволить студентам будувати стратегії комунікації з іноземними партнерами; оволодіння певним набором одиниць професійної лексики. Сутність професійно-орієнтованого навчання іноземної мови полягає також в його міжпредметній інтеграції зі спеціальними дисциплінами. Моделювати ділові комунікативні ситуації, забезпечуючи командну взаємодію, активізувати критичне мислення студентів стало можливим в тому числі завдяки впровадженню ІТ, технологій, таких як Web 2.0, смарт-технологій

Ключові слова: професійно-орієнтоване навчання іноземної мови, міжкультурна компетентність, комунікативні вміння, формування надпрофесійних вмінь, Web 2.0 у навчанні іноземної мови

Актуальність. Інтенсивний розвиток інтеграційних процесів, зростання професійних і академічних обмінів, поглиблення міжнародного співробітництва стимулюють поступальний розвиток іншомовної освіти. В цих умовах іноземна мова набуває статусу інструменту формування інтелектуального потенціалу суспільства, який стає на сучасному історичному етапі одним з головних ресурсів розвитку нової держави. Становлення фахівців, які володіють сучасними передовими вітчизняними та зарубіжними технологіями, вимагає модернізації професійно-орієнтованого навчання англійській мові.

Починаючи з 2000 року уряди багатьох країн у відповідь на підвищений попит на здобуття поглиблених знань з англійської мови публікували положення щодо рівнів володіння англійською мовою для студентів, викладачів англійської мови та фахових дисциплін, визначених за шестирівневою шкалою Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти [4]. З того часу суттєво змінилася ситуація у глобальному економічному просторі, що позначилось на вимогах ринку праці. Нове покоління студентів народилося вже в епоху Інтернету та інформаційних

технологій, що впливає на їхнє бачення світу, можливостей самореалізації у ньому, шляхи сприйняття, аналізу, передачі та обміну інформацією. Прагнення до постійного професійного самовдосконалення, генерування нових ідей і знань, вміння приймати швидкі і часто неординарні рішення, реалізовані в умовах сформованого аналітичного, критичного, творчого, рефлексивного мислення, стають невід'ємним атрибутом випускника вузу і сприяють підвищенню його конкурентоспроможності на ринку праці. Однак існуюча система викладання, як правило, націлена тільки на забезпечення студента формальними знаннями. [2]. Навчання іноземної мови має бути перетворено на комплексне вміння студентів розв'язувати поставлені завдання, що імітують їх майбутню професійну діяльність.

На жаль, вивчення іноземної мови студентів немовних спеціальностей з урахуванням специфіки спеціальності потребує оновлення. Про це свідчить гострий дефіцит фахівців, які володіють певним реєстром іншомовних знань, необхідних для професійного спілкування. Ще 10 років тому були опубліковані дані про те що на сучасному етапі випускникам потужних світових університетів бракує комунікативних навичок, так званих *soft skills* [13], які включають ефективну співпрацю у команді, аргументацію власної думки, налагодження каналів комунікації в компанії. Cambridge Dictionary дає таке визначення терміну *soft skills* - сукупність комунікативних навичок, що дозволяють ефективно спілкуватися та працювати в команді [14]. Цей факт підтверджено дослідженнями, проведеними Гарвардським університетом, Фондом Карнегі та Стенфордським науково-дослідним інститутом, які встановили, що успіх у професійній сфері на 75-85% залежить саме від рівня сформованості «м'яких навичок(*soft skills*)» і лише на 15-25% від «жорстких навичок»(*hard skills*) [16, 18].

Інша тенденція сучасного етапу розвитку суспільно-економічних умов України характеризується розширенням різнорівневої взаємодії, поглибленням зв'язків між різними країнами, домінуванням інтегративних процесів в економіці, науці, культурі, політиці, активізується міжнародна кооперація, насамперед, в економічному житті у формі транснаціональних корпорацій, спільних підприємств, вільних економічних зон, посилюються інформаційні, міграційні процеси, культурна інтеграція, комунікативні зв'язки. Наявність вмінь співробітництва у групах з представниками різних культур чітко визначена у різних дослідженнях та звітах, замовлених провідними компаніями світу. Наприклад, звіт «*Future Work Skills 2020*», що узагальнює сучасні тенденції на ринку праці, наголошує на тому, що для прийняття нестандартних рішень потрібно задіяти потенціал команди співробітників – представників різних культур [15].

На думку фахівців, що базується на практичному досвіді міжнародної співпраці, у програму тренінгів для міжнародних команд, а також у програми підготовки студентів, треба інтегрувати полікультурний компонент [17]. Бо за профілем своєї діяльності їм буде необхідно взаємодіяти у реальному або віртуальному професійному середовищі з представниками різних культур. Тому, суспільство зацікавлене у висококваліфікованих фахівцях не лише з високим рівнем професійної компетентності, але й винятковим розумінням міжкультурної комунікації.

Відповідно до вимог ринку праці та сучасних тенденцій розвитку суспільства виникає необхідність модернізації змісту та організації професійно-орієнтованого навчання іноземної мови, систематизації методичних прийомів і засобів, спрямованих на формування та розвиток комунікативних навичок, що сприяють ефективному іншомовному професійно-орієнтованого спілкуванню.

Огляд останніх досліджень і публікацій. Аналіз літератури з даної проблеми показав, що напрацьована велика кількість технологій навчання іноземних мов студентів немовних вузів. Такі дослідники як Г. Бакаєва, Н. Бориско, В. Борщовецька, С. Коломієць, Е. Мірошніченко, О. Тарнопольський, С. Кожушко, Т. Hutchinson, Н. Widdoswon та ін. звертали свою увагу передусім на вивчення професійно-орієнтованої іноземної мови з метою подальшого використання у професійній діяльності.

Проблеми та особливості професійної іншомовної підготовки фахівців негуманітарного профілю відображені у працях П. Бега, Н. Бібік, І. Бім, С. Гончаренка, І. Зимньої, С. Ніколаєвої, С. Кожушко, О. Леонтєєва, Є. Пассова, О. Тарнопольского. Проблема формування іншомовної комунікативної та професійної компетенцій також переймаються багато українських викладачів і науковців, які ретельно вивчають світові тенденції в мовній освіті та процеси, що відбуваються в Україні.

Мета статті – визначити сучасні тенденції та виклики професійно-орієнтованого навчання іноземної мови студентів немовних спеціальностей, запропонувати організаційні та дидактичні форми початкової діяльності, які наближують навчання студентів англійської мови до реальних умов її використання у професійному середовищі.

Результати дослідження та їх обговорення. Беручи до уваги інтеграційні процеси в Європі, вимоги роботодавців, істотні зміни повинні торкнутися модернізації змісту існуючих курсів навчання. Наразі вимоги до рівня володіння іноземною мовою професійного спрямування в Україні ґрунтуються на таких документах як:

- Програма з англійської мови для професійного спілкування (АМПС) (Міністерство освіти та науки/ Британська Рада, Київ, 2005) [8].
- Рамкова програма з німецької мови для професійного спілкування для вищих навчальних закладів в Україні [9].

На нашу думку, професійно-орієнтоване навчання іноземної мови на сучасному етапі має бути спрямоване на вирішення наступних завдань:

1. Розвиток комунікативних умінь, що включає всі види мовленнєвої діяльності (говоріння, аудіювання, читання, письмо). Успішне оволодіння навичками діалогічного мовлення полягає в умінні вести бесіду на різні теми, обмінюватися інформацією професійного характеру. Монологічне мовлення передбачає вміння виступити з доповіддю, повідомленням, висловити свою точку зору в дискусії. Метою навчання аудіювання є формування умінь сприйняття та розуміння висловлювань співрозмовника іноземною мовою відповідно до певної ситуації та сфери спілкування. Результатом навчання читання стає володіння всіма видами читання публікацій різних жанрів, в тому числі й спеціальної літератури з критичним осмисленням прочитаного. Цілями навчання письму є вміння складання анотації, реферативного перекладу, підготовка тез презентацій, а також написання ділових листів, оформлення договорів тощо.

2. Оволодіння певними мовними знаннями (знання фонетичних явищ, граматичних форм, правил словотворення, лексичних одиниць).

3. Формування міжкультурної компетентності, що дозволить студентам будувати стратегії комунікації з іноземними партнерами, допоможе адаптуватися до іншомовного середовища, уникнути непорозумінь у спілкуванні.

4. Оволодіння певним набором одиниць професійної лексики, спеціальною термінологією за фахом іноземною мовою. Вивчення мови спеціальності вимагає

засвоєння великої кількості термінів і спеціальних понять, необхідних майбутньому фахівцю.

5. Забезпечення міжпредметної інтеграції професійно-орієнтованого навчання іноземної мови зі спеціальними дисциплінами з метою отримання додаткових професійних знань і формування професійно-значущих якостей особистості.

6. Використання в навчальному процесі сучасних ІТ технологій, заснованих на принципах проблемності, інтерактивності, ситуативності: моделювання професійно-контекстних ситуацій, максимально пов'язаних з майбутньою професійно-практичною діяльністю студентів.

Розглянемо визначені завдання детальніше. У процесі навчання студенти нефілологічних спеціальностей мають набути такого рівня комунікативної компетенції, який дозволив би користуватися іноземною мовою в природних професійних комунікативних ситуаціях, в яких необхідно зрозуміти іншомовне мовлення фахівця та висловити свої міркування з тієї чи іншої проблеми. Серед ситуацій можна назвати такі: 1) встановлення усних контактів із закордонними фахівцями; 2) мовленнєві контакти під час участі в міжнародних конференціях, симпозиумах, конгресах, на яких необхідно зрозуміти доповідь чи повідомлення іноземною мовою; 3) обговорення договорів, угод за фахом; 4) мовленнєві контакти, пов'язані зі спільною підприємницькою діяльністю [3, с. 24].

У процесі вивчення іноземної мови професійного спрямування у вузі доцільним також є створення таких навчальних ситуацій, у яких необхідно зрозуміти професійно спрямоване іншомовне мовлення, наприклад: написання доповідей, повідомлень, рефератів, пов'язаних з фаховими дисциплінами, підготовка виступів на наукових студентських конференціях та семінарах за спеціальністю, захист дипломних робіт іноземною мовою.

Використовуючи досвід Л. Вікторової та співавторів для розвитку професійно спрямованої іншомовної комунікації студентів під час захисту підготовлених рефератів і доповідей на практичних заняттях активно застосовується прийом «оживлення рефератів». Він сприяє активізації уваги студентської аудиторії, дає змогу слухачам виявити свій інтерес до проблеми, що порушується доповідачем, дозволяє їм ставити питання під час виступу (після розкриття змісту кожного пункту плану реферату чи доповіді), з'ясувати зміст незнайомих фахових понять і термінів, що забезпечує реалізацію особистісного сприйняття навчального матеріалу[12].

Оволодіння іноземною мовою професійного спрямування не може обмежитися лише набуттям іншомовних знань, навичок і умінь, нехай навіть творчо застосовуваних. Її використання передбачає знання соціокультурних особливостей носіїв мови, мова яких вивчається, широкий спектр вербальної і невербальної комунікації. Інформаційний пошук в науково-методичних джерелах показав, що в останні роки велика увага приділяється питанням, пов'язаним з використанням іноземної мови як інструменту спілкування в діалозі культур і цивілізацій сучасного світу [5].

Міжкультурна компетентність органічно входить в сферу предметно-професійної, яка передбачає володіння основами іншомовного спілкування, елементами знайомства з проявами іншомовної культури, знання про світ і уміння використовувати їх у професії. Міжкультурна компетентність передбачає не лише оволодіння поняттям про національну комунікативну поведінку партнерів з комунікації, але й постійне порівняння національного та інтернаціонального, загальнолюдського і індивідуального крізь призму культурно-понятійних зв'язків [6].

Четвертим завданням професійно-орієнтованого навчання іноземній мові є робота над розширенням термінологічного словника студентів, що полягає в: глибшому засвоєнні професійної термінології, в опрацюванні й поглибленні розуміння фахових термінів, формуванні вмінь і навичок визначати й зіставляти їх зміст і структуру, ознайомленні студентів з термінологічними словниками, формуванні вмінь будувати словникові статті до фахових термінів, вживати спеціальну термінолексику в усному та писемному професійному мовленні. Л. Вікторова зазначає, що ефективність цього процесу значною мірою залежить від реалізації алгоритму вивчення термінолексики, який може мати такі складові: - відбір термінів, що базується на критеріях тематичної організації, актуальності для професійної діяльності, складності розуміння основних понять; - систематизація термінів у вигляді тематичних логіко-семантичних схем; - способи семантизації, переклад чи дефініції, які подано в довідковій літературі [12]. Засвоєння студентами професійної термінології та її активізація у сфері фахової комунікації, може відбуватися шляхом використання проблемних питань і завдань, ділових ігор, дискусій, термінологічних диктантів, тестових завдань, роботи зі словниками й довідниками тощо.

Одним із сучасних підходів до оволодіння іншомовною професійною лексикою та термінологією є робота з медіа джерелами, соціальними мережами (LinkedIn, Facebook, Instagram тощо) Ретельно відібрані тексти є цінним джерелом навчального матеріалу як для викладачів іноземної мови, так і для студентів, які цю мову вивчають. Студенти вважають такі тексти мотивуючим фактором, оскільки вони пропонують цікаву, релевантну, тематичну та різноманітну інформацію стосовно майбутньої професійної діяльності, підготовки до співбесіди, історій успіху сучасників, якостей для плідної співпраці у команді тощо. Для багатьох вони також дають «ключ» для розуміння іншомовного середовища, способів мислення, особливостей комунікативної поведінки потенційних зарубіжних партнерів. Функціонально такий підхід до вивчення іноземної мови передбачає за Д. Малявіним розвиток різних мовленнєвих компетенцій, включаючи читання та роботу з лексикою/граматикою; зосередження уваги на різних аспектах суспільства та культури країни, мова якої вивчається; стимулювання дискусії з питань, які висвітлюються в текстах/статтях [7]. Саме дискусія передбачає активізацію лексичного та термінологічного словника у процесі розвитку критичного мислення, бачення предмету обговорення, висловлювання власної думки на проблему.

Зазначена в п'ятому завданні міжпредметна інтеграція зі спеціальними дисциплінами вимагає дотримання певних правил і процедур на рівні відповідних кафедр і окремих викладачів:

- з'ясування змісту навчальної фахової дисципліни та виділення її міжкультурних аспектів;
- випереджаюче вивчення професійно спрямованого матеріалу рідною мовою для того, щоб викладачу англійської мови не перебирати на себе функції викладача профільних дисциплін, у чому він не є фахівцем;
- коригування навчальних планів для забезпечення послідовності вивчення професійно - значущих тем рідною та іноземною мовами;
- проведення інтегрованих занять з профільних дисциплін рідною та англійською мовами з використанням видів навчальної діяльності, характерних для занять з іноземної мови (моделювання ситуацій, робота в парах, відповіді у вигляді презентацій, дискусії тощо) [1].

Шосте завдання полягає в тому, що у студентів існує можливість будувати власну траєкторію професійного розвитку шляхом використання в навчальному

процесі сучасних ІТ технологій, а саме smart технологій, платформи Web 2.0, навчальних платформ від провідних університетів FutureLearn, Coursera, +Acumen тощо, що розміщують курси дисциплін переважно англійською мовою.

Дослідниками були визначені переваги використання інформаційних технологій у викладанні іноземної мови для спеціальних цілей, спрямованих не тільки на формування мовленнєвої компетенції, а й надпредметних умінь і навичок, необхідних для майбутньої професійної діяльності [11].

Особливу практичну значимість при цьому набуває навчальна платформа сервісів і служб Web.2,0 орієнтованих на розвиток надпредметних умінь, пов'язаних з організацією інформаційно-пошукової, аналітичної і продуктивної діяльності на основі структурованого подання інформації та колективного мережевої взаємодії студентів [10].

Використовуючи шаблони і оболонки сервісів, студенти можуть створювати тематичні форуми, блоги, записувати аудіо- та відеоматеріали і розміщувати їх в мережі Інтернет для загального або обмеженого доступу. Вони також значно підвищують можливості використання термінології в усній та письмовій формах.

Однак, слід пам'ятати, що ефективність будь-якого технологічного інструменту залежить від знань, досвіду і кваліфікації педагога, який керує цим процесом. Необхідно враховувати, по-перше, пробудження інтересу до професійної тематики. По-друге, організувати самостійну роботу студентів таким чином, щоб вони здійснювали пошук в Інтернеті інформації з професійно-орієнтованої тематики.

Висновки і перспективи. Прагнення до постійного професійного самовдосконалення, генерування нових ідей і знань, вміння приймати швидкі і часто неординарні рішення, реалізовані в умовах сформованого аналітичного, критичного, творчого, рефлексивного мислення, стають невід'ємним атрибутом молодого фахівця і в сучасних умовах призводять до підвищення його конкурентоспроможності на ринку праці [2].

Оволодіння студентами професійно-комунікативними вміннями неможливо без цілеспрямованого формування понятійно-термінологічного апарату спеціальності; розширення інформаційно-аналітичної бази на матеріалі автентичних текстів, в тому числі шляхом власної пошукової роботи; оволодіння стратегіями навчання; вміннями інтерпретувати; вести дискусії; аргументувати; вирішувати типові професійно-орієнтовані завдання.

Це, в свою чергу, можливе за умови використання в навчальному процесі сучасних ІТ технологій, заснованих на принципах проблемності, інтерактивності, ситуативності: моделювання професійно-контекстних ситуацій, максимально пов'язаних з майбутньою професійно-практичною діяльністю студентів.

Невід'ємною складовою професійно-орієнтованої підготовки у ВНЗ є формування міжкультурної компетентності, що уможливорює співпрацю у міжнародних проектних групах та організаціях, а також професійної компетентності, що є синтезом професійних, надпрофесійних знань, умінь, навичок та особистісних професійно важливих якостей.

Іноземна мова в даному випадку виступає засобом підвищення професійної компетентності та особистісного розвитку студентів та є необхідною умовою успішної професійної діяльності фахівця-випускника сучасної вищої школи, здатного орієнтуватися у новому економічному просторі, критично осмислювати як професійні, так і комунікативні процеси, приймати адекватні рішення.

Подальше вивчення даної проблеми має сприяти підвищенню змістовної бази професійно-орієнтованого навчання англійської мови студентів немовних

спеціальностей, оволодіння іноземною мовою в її предметній різноманітності, що, як відомо, є показником високого рівня володіння іноземною мовою.

Список використаних джерел

1. Гришкова, Р.О. Міжпредметна координація у навчанні професійно спрямованої англійської мови та фахових дисциплін [Текст] / Раїса Гришкова // Наук. пр. Миколаївського держ. гуманітарного ун-ту ім. Петра Могили. – Миколаїв: МДГУ ім. Петра Могили, 2007. – Т.71. – Вип. 58. – С.149–154.
2. Гулая, Т.М. Опыт использования технологии «Развитие критического мышления» в процессе обучения профессионально-ориентированному деловому английскому языку [Текст] / Т.М. Гулая, Т.Л. Герасименко // Педагогика и психология образования. – 2014. – №1 – С. 54–62.
3. Драб, Н.Л. Комплекс вправ для навчання професійно-спрямованого монологічного мовлення студентів-економістів [Текст] / Н.Л.Драб // Іноземні мови. – 2002. – №1. – С. 22–25.
4. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання [Текст] // Наук. редактор українського видання доктор пед. наук, проф. С.Ю. Ніколаєва. – К. : Ленвіт, 2003. – 273 с.
5. Зеліковська, О.О., Чередніченко Г.А. Формування міжкультурної компетенції студентів економічних спеціальностей у процесі фахової підготовки: Монографія [Текст]. – Київ: Кондор-Видавництво, 2012. – 321 с.
6. Колбіна, Т. В. Формування міжкультурної комунікації майбутніх економістів: теоретико-методологічний аспект: монографія [Текст] / Т. В. Колбіна. – Х. : ІНЖЕК, 2008. – 392 с.
7. Малявин, Д.В. Работа с газетой на английском языке в средней школе: Пособие для учителя [Текст]. – М: Просвещение. 1981. – 128 с.
8. Програма з англійської мови для професійного спілкування [Текст] / Г. Є. Бакаєва, О.А. Борисенко, І. І. Зуєнок та ін. – К: Ленвіт, 2005. – 120 с. – текст укр. та англ. мовами.
9. Рамкова програма з німецької мови для професійного спілкування для вищих навчальних закладів в Україні [Текст] / Амеліна С. М., Аззоліні Л. С., Беньямінова Н. Є. та ін. – К: Ленвіт, 2006. – 90 с. – текст укр. та нім. мовами.
10. Сергеєнкова, Ю. Использование технологии web2.0 в обучении английскому языку [Электронный ресурс] / Ю. Сергеєнкова // Просвещение. Иностранные языки. Режим доступе: <http://iyazyki.prosv.ru/2014/05/technologyweb-studyenglish/>.
11. Степаненко, Е.И., Зеліковская Е.А. Смарт-технологии в преподавании иностранного языка в профессиональной сфере [Текст] / Е.И. Степаненко, Е.А.Зеліковская // Науковий вісник НУБіП України. Серія «Філологія». – К., 2017. – Вип. 263. – С. 186–193.
12. Чередніченко, Г. А., Вікторова Л.В., Шапран Л.Ю., Куниця Л.І. Навчання професійного іншомовного спілкування студентів: Монографія [Текст] / Г. А.Чередніченко, Л.В.Вікторова, Л.Ю.Шапран, Л.І.Куниця. – Київ: Інкос-Видавництво, 2013. – 464 с.
13. Boone, J. Companies will struggle to fill posts, says survey [Текст] / Jon Boone. – Financial Times of 25.02.2009.
14. Cambridge Dictionary online <https://dictionary.cambridge.org/ru/>
15. Clementini, Massimo Future Work Skills 2020 [Текст] / Massimo Clementini. – IFTF, 2011. Available at: <http://www.iftf.org/futureworkskills/>

16. Klaus, P. Communication breakdown [Текст] / P. Klaus // California Job Journal. 2010. – № 28. – pp. 1–9.

17. Ochieng, E.G. Managing cross-cultural communication in multicultural construction project teams: The case of Kenya and UK [Текст] / E.G. Ochieng, A.D.F. Price // International Journal of Project Management. – 2009. – Vol. 28(5). – pp. 449–460.

18. Watts, M., Developing Soft Skills in Students [Текст] / M. Watts, R. K. Watts // 2008. Available at: http://108.cgpublisher.com/proposals/64/index_html (Accessed on: 29.08.2017).

References

1. Grishkova, R.O. (2007) Mizhpredmetna koordinatsiya u navchanni profesiyno spryamovanoi angliyskoyi movy ta fahovyh dystsiplin [Interdisciplinary coordination in the ESP and major discipline teaching]. Scientific Herald of Petro Mohyla Mykolayiv State Humanitarian University. Mykolayiv: MDGU im. Petra Mohyly, vol. 71, Issue 58, 149-154.

2. Gulaya, T.M. Gerasimenko, T.L (2014) Opyit ispolzovaniya tehnologii «Razvitie kriticheskogo myshleniya» v protsesse obucheniya professionalno-orientirovannomu delovomu angliyskomu yazyku [Experience in using the technology "Development of critical thinking" in teaching Professional English]. Pedagogy and psychology of education, 1, 54-62.

3. Drab N.L. (2002) Kompleks vprav dlya navchannya profeslyno-spryamovanogo monologchnogo movlennya studentiv-ekonomistiv [A set of exercises for training monologue professionally-directed speech of students majoring in Economics]. Foreign Languages, 1, 22-25.

4. Zagalnoevropeyski rekomendatsiyi z movnoyi osviti: vivchennya, vikladannya, otsynuyvannya (2003) [Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment]. Ed. of Ukrainian edition hab. doktor in Pedagogical Sciences, prof. S.Yu. Nikolaeva. Kyiv: Lenvit, 273.

5. Zelikovska O.O., Cherednichenko G.A.(2012) Formuvannya mizhkulturnoyi kompetentsiyi studentiv ekonomichnih spetsialnostey u protsesi fahovoyi pidgotovky: Monograph [Development of intercultural competence of economic specialty students in the course of professional training]. Kyiv: Kondor-Vidavnitstvo, 321.

6. Kolbina T. V. (2008) Formuvannya mizhkulturnoyi komunikatsiyi maybutnih ekonomistiv: teoretiko-metodologichniy aspekt: Monograph [Development of intercultural communication of prospective economists: theoretical and methodological aspect]. Kharkiv, Ukraine: INZhEK, 392.

7. Malyavin D.V. (1981) Rabota s gazetoy na angliyskom yazyike v sredney shkole: Posobie dlya uchitelya [Working with a newspaper in English in high school: Teacher's Manual]. Moscow: Prosveschenie, 128.

8. Programa z angliyskoyi movy dlya profesynogo spilkuvannya [English for Specific Purposes (ESP) National Curriculum for Universities]. (2005) Bakayeva, G.E., Borisenko, O.A., Zuyenok I.I. et all. Kyiv: Lenvit, 120. (in Ukrainian and English)

9. Ramkova programa z nimetskoyi movy dlya profesynogo spilkuvannya dlya vischih navchalnih zakladiv v Ukrayiny (2006) [German-language framework for professional communication for higher education institutions in Ukraine]. Amelina, S. M., Azzolini, L. S., Benyaminova N. E. et all. Kyiv, Lenvit, 90. (in Ukrainian and German)

10. Sergeenkova, Yu. (2014) Ispolzovanie tehnologii Web 2.0 v obuchenii angliyskomu yazyku [Using Web 2.0 technology in teaching English]. Foreign languages iyazyki.ru Available at: <http://iyazyki.prosv.ru/2014/05/technologyweb-studyenglish/>.

11. Stepanenko, O.I., Zelikovska, O.O. (2017) Smart-tehnologii v prepodavanii inostrannogo yazyka v professionalnoy sfere [Smart technologies in the foreign language for specific purposes teaching] Scientific Herald of National University of life and Environmental Sciences of Ukraine. Philology series. Kyiv, 263, 186-193.
12. Cherednichenko, G. A., Viktorova, L.V., Shapran, L.Yu., Kunitsya, L.I. (2013) Navchannya profesiynogo inshomovnoho spilkuvannya studentiv: Monograph [Teaching students professional foreign language communication]. Kyiv: Inkos-Vidavniststvo, 464.
13. Boone, J. (2009) Companies will struggle to fill posts, says survey. Financial Times, 25.02.2009.
14. Cambridge Dictionary online <https://dictionary.cambridge.org/ru/>
15. Clementini, Massimo (2011). Future Work Skills 2020. IFTF. Access at URL: <http://www.iftf.org/futureworkskills/>
16. Klaus, P. (2010) Communication breakdown. California Job Journal, 28, 1-9.
17. Ochieng, E.G., Price A.D.F. (2009). Managing cross-cultural communication in multicultural construction project teams: The case of Kenya and UK. International Journal of Project Management. 28(5), 449-460.
18. Watts, M., Watts, R. K. (2008) Developing Soft Skills in Students. Available at: http://108.cgpublisher.com/proposals/64/index_html Accessed on: 29.08.2017.

СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ И ВЫЗОВЫ ПРОФЕССИОНАЛЬНО-ОРИЕНТИРОВАННОГО ОБУЧЕНИЯ ИНОСТРАННОМУ ЯЗЫКУ

Г. А. Чередниченко, Е.А. Зеликовская

Аннотация. В данной статье рассматривается проблема профессионально-ориентированного обучения иностранному языку студентов неязыковых специальностей, которая приобретает особую актуальность в связи с возрастающей ролью иноязычного общения в профессиональной деятельности современных специалистов. Авторами приводится необходимость обновления содержания существующих курсов профессионально-ориентированного обучения английскому языку для студентов неязыковых специальностей. По мнению авторов профессионально-ориентированное обучение иностранному языку должно быть направлено на развитие коммуникативных умений, направленных на деловое общение, охватывающей все виды речевой деятельности; приобретение определенных языковых знаний; формирование межкультурной компетенции, что позволит студентам строить стратегии коммуникации с иностранными партнерами, адаптироваться к иноязычной среде; овладение определенным набором профессиональной лексики. Сущность профессионально-ориентированного обучения иностранному языку заключается также в его межпредметной интеграции со специальными дисциплинами. Моделировать деловые коммуникативные ситуации, обеспечивая командное взаимодействие, активизировать критическое мышление студентов стало возможным в том числе благодаря внедрению IT технологий, таких как Web 2.0, smart – технологий.

Ключевые слова: профессионально-ориентированное обучение иностранному языку, межкультурная компетентность, коммуникативные умения, формирование надпрофессиональных умений, Web 2.0 в обучении иностранному языку

MODERN CHALLENGES AND TRENDS OF TEACHING ESP TO NON-LINGUISTIC STUDENTS

G. A.Cherednichenko, O. O.Zelikovska

Abstract. *The rapid integration processes, the growth of professional and academic exchanges, and the deepening of international cooperation stimulate the progressive development of foreign language teaching. Under these conditions the training of specialists with a high level of comfort with advanced technologies requires the revision and updating of ESP approaches and curriculum to fit the job market requirements. At present, professionally-oriented teaching of a foreign language should be aimed at: development of communication skills with the focus on business communication covering all language skills (speaking, listening, reading, writing); gaining linguistic knowledge (of phonetic phenomena, grammar, word formation, lexis) in foreign language teaching should be incorporated into simulated real-life professional communication cases; development of intercultural awareness, which will allow students to build appropriate communication strategies with foreign partners, help to adapt to the multicultural working environment, avoid misunderstandings in communication; gaining a relevant ESP vocabulary and special terminology in their sphere of activity. Modern language teaching leads to combining language and culture in the process of learning. Intercultural competence as an integral part of foreign language acquisition enables students to understand why people communicate in a different way and to see the logic of the differences. This can result in the adequate choice of both the right strategies and foreign language means as well as elimination of stereotypes. Global companies view with intercultural competence of their employees as the main requirement for efficient cooperation in multicultural teams. At present the essence of ESP language teaching lies in its interdisciplinary integration with major disciplines with the aim of obtaining additional professional knowledge and developing of professional qualities of a personality that can lead to gaining essential soft skills. The issues that are crucial to mastering students' professional and communication skills are: the focus on developing the conceptual terminology for a specific major; the expansion of the information-analytical data based on the authentic texts activities, including students' own information search and analysis to support their arguments; mastering learning strategies; ability to interpret, to conduct discussions; to provide ideas; to deal with typical work-oriented tasks.*

Modeling work-related communication cases, providing team interaction, activating students' critical thinking have become possible due to implementation of advanced technologies such as Web 2.0 based on the principles of problem-solving, interactivity, situationality that are of paramount importance in upgrading and fostering ESP teaching and learning.

Keywords: *ESP, intercultural competence, communication skills, development of soft skills, Web 2.0 in language teaching and learning*